

ÄRATUS. Dirigent **Risto Joost** leiab, et Birgitta festival on küll tasemel, kuid tuleks leida veel võimalusi, kuidas vaatajat ooperis pidevalt üllatada.

Ooper vajab suurt reformi

INTERVJUU

EVA-LOTTA KIVI
reporter

Reedel algab Pirit kloostri varemetes üheteistkümnemes Birgitta festival. Lähiriikide ainus muusikateatri festival on tunnustatud dirigendi Risto Joosti (pildil) sõnul ka maailma mastaabis väga heal tasemel. Festivali avavastus on omaproduktioon - Joseph Haydni samanimelise oratooriumi põhjal tehtud lavastus «Loomine».

Risto Joost, te olete lavastuse dirigent ja lavastaja on Iisraelist pärit Ran Arthur Braun. Kuuldavasti tull lavastuse idee aga telt?
Me oleme Raniga sõbrad ja idee midagi koos laval teha oli meil juba mõnda aega. Mõtlesime siis, mis see olla võiks, ja üks hetk tuli mul idee - oratoorium. Lõpuks jõudsime kuidagi Haydni «Loomise» juurde. Seal on piisavalt ainet - maailma loomine ja sellega seonduv kärts, mürts ja paugud, mis meie fantaasia kohe käima pani. Kuna Ran on saanud veel eraldi koolituse võitlustseenide koreograafina, siis lõpuks meie valik «Loomise» peale jäigi.

Ma usun, et Birgitta festivalil on meie lavastus kindlasti üks tõbenumber, sest näha saab enneolematuid kaklus- ja massistseene ning kuulda imeilusat muusikat.

Olete öelnud, et klassikalist muusikateatrit te tegema ei hakka. Mida siis laval näha võib?

Eesmärk on tuua esinejad võimalikult publiku lähedale. Aga me ei tee selles mõttes klassikalist muusikateatrit, et muusikud on laval ja publik istub vaikselt ja eraldatuna eemal. Üritame need kaks maailma siduda. Ma ise veel täpselt ei tea, mis saama hakkab, aga Rani fantaasiamaailm on tohutu ja elav, ja seda ma tean, et laval on väga head kaskadöörid. Nad lendavad seal ringi ja teevad igasuguseid akrobaatilisi trikke. Osa esinejaid on mingi hetk näiteks ka publiku sees.

Eellstate siis üldiselt ka modernset muusikateatri vormi?

Võib ka nii öelda, aga tegelikult huvitab mind lihtsalt teater, mille piirid on mingil moel avardunud. Näiteks ooper vajab minu hinnangul juba ammu suurt reformi. Vaja on jõuda järgmisele tasandile, sest praegu ollakse paar sajandit maas. Ükski žanr ei tohiks arengus paigale jääda.

Vanasti oli nii, et inimesed läksid ooperit vaatama, aga samal ajal veel sõid, jõid ja rääkisid juttu. Ooperi eesmärk oli lahutada meelt. Tänapäeval peab publik kontserdisaalis aga hiirvaikselt istuma - see pole aga enam ooperi loomulik vorm. Sellepärast tundubki see tänapäeval paljudele igava ja tuihana.

Tegelikult peaks ooper kütkestama ja šokeerima. Tuleks luua selline efekt, et kogu aeg on oodata midagi üllatavat. Tänapäeva inimest on tänu fil-

midele ja muule interaktiivsele küll järjest raskem üllatada, kuid me peaks vähemalt proovima seda teha. Üks võimalus ongi kasutada selliseid uudseid lahendusi nagu meie «Loomise» puhul.

Milline on teie varasem kokkupuude Birgitta festivaliga?

Ma käin seal alati, kui mul vähegi võimalik on ehk kui ma Eestis viibin. See on kindlasti üks meie parimaid muusikafestivale.

Eelmine aasta oli aga minu jaoks eriti meelde jääv, sest see oli mu esimene Birgitta festivali interpretatsioonina. Koostöös Šveitsi ooperiteatri Biel Solothurniga tegime Wolfgang Amadeus Mozarti ooperit «Röövimine Serailist». See oli selline koomiline ja tore lavastus, ma

väga nautisin selle dirigeerimist.

Kul heal tasemel Birgitta festivali rahvusvahelises mastaabis?

Kui võrrelda Birgitta festivali näiteks Peterburi Maria Teatri festivaliga või Soome Savonlinna ooperifestivaliga, siis on loomulik, et meie eelarve on palju väiksem, seetõttu on ka võimalused piiratud. Ooperi tegemine on kallis ja nõuab meele eelarvet, seepärast ei saa me iga maailmakuulsat muusikut kutsuda.

Kunstilises mõttes on Birgitta festival minu arvates väga heal tasemel ja täiesti konkurentsivõimeline. Arenguruumi muidugi jagub - tuleks mõelda veel hoolikamalt, milliseid lavastusi teha ja kuidas publikule veel suuremat elamust pakkuda.

Nikolai Rimski-Korsakovi «Šeherezade» Natalla Satsi nimelise muusikateatri esituses.

FOTO: BIRGITTA FESTIVAL

Birgitta festival 2015

7. august

● Joseph Haydn, lavastatud oratoorium «Loomine». Maailma loomine otse publiku keskel. Interaktiivne muusika- ja draamaetendus, kus tantsud, akrobaatilised trikid ja muusika ühinevad visuaalfüüsiliseks poeesiaks.

Dirigent Risto Joost, lavastaja Ran Arthur Braun (Iisrael).

8. august

● Nikolai Rimski-Korsakovi «Šeherezade», Aleksander Borodini «Polovetside» tantsud. Idamaa eksootika «1001 öö» mulnasjuttudes ja Aital sõjaka rändhõlmu pöörased emotsioonid pakuvad publikule värvikat lavapilti ja ägedaid tantsu.

Natalla Satsi nimeline muusikateater Moskvast koos legendaarse Mihhail Fokini koreograafiaga.

9. august

● Federico Fellini filmi «Orkestriproov» järgi valminud muusikaline etendus.

Valmikas nägemus pillimeeste ja dirigendi elust. Dirigent Giuseppe Verdi tütre lapselapselaps Simone Fermani.

12. august

● Giuseppe Verdi ooper «Alda».

Vanemuse teatri, Pärnu rahvusvahelise ooperimuusika festivali PromFest ja Birgitta festivali koostööprojekt.

14. august

● USA ja Iisraeli nüüdistants - «Killer Pig» ja «Wonderland».

The Inbal Dance Theatre Company ning LEV Dance Company.

15. august

● Lavastatud galakontsert «Passion of Broadway». Laval on maailmastaar Barbara Hendricks.

ALLIKAS: WWW.BIRGITTA.EE